

Prikkelend, maar er loert weinig gevaar

THEATER

ACHTER/AF

Door De Koe

Gezien 7/5, Gent

Te zien 23/5 Toneelschuur, Haarlem;

31/5-2/6 De Brakke Grond

Precies dertig jaar geleden werd Compagnie De Koe opgericht. In 1989 viel dus niet alleen de Berlijnse Muur, maar ook de vierde wand: de aanwezigheid van het publiek is bij de Koe expliciet onderdeel van de voorstelling. Daarmee was het Vlaamse theatercollectief een voorloper in een belangrijke doorbraak van theatertradities. Ze hebben, zoals ze het zelf formuleren, 'het toneel stuk gemaakt'.

Om hun jubileum te vieren hebben ze een boek uitgegeven ('Koe doet boek') en een voorstelling (*Achter/af*) gemaakt. Om de verwarring direct zo groot mogelijk te maken: dat boek heeft de vorm van een (uitgeschreven) voorstelling, en de voorstelling heeft de vorm van een nagesprek bij een boekpresentatie.

Achter/af is dus gebaseerd op het maken van het jubileumboek over De Koe. Zo formuleren Peter Van den Eede, Willem de Wolf en Natali Broods – de huidige artistieke kern van het collectief – terloops de waarden die het dna van de theatergroep definiëren.

Klinkt hermetisch, en de eerlijkheid gebiedt te zeggen: dat is het (zeker aanvankelijk) ook. De voorstelling opent wel erg meta, en toeschouwers die het werk van De Koe niet goed volgen zullen zich vaak wat buitengesloten voelen.

Pas gaandeweg blijkt de ware inzet van deze voorstelling: in een poging zichzelf als theatergroep te duiden, gaat hun dialoog ineens, net als elke andere voorstelling van De Koe uiteindelijk, over waarheid en waarachtigheid.

Op die manier onderzoeken ze hun betekenis, hun (actuele) bestaansrecht en de nalatenschap die ze als theatergroep achterlaten. Zo overstijgt De Koe op slimme wijze (want verpakt in een theatrale promotieavond van haar eigen jubileumboek, dat na afloop bovendien 'voor een gereduceerde prijs' te koop is) het in

zichzelf gekeerde karakter van de voorstelling.

Daarin wordt al snel niets gespaard: zowel de betekenis van De Koe binnen het kunstenlandschap, als de integriteit van de individuele spelers daarbinnen worden behoorlijk in twijfel getrokken.

Hoogtepunt is daarbij de scène waarin ze – in een even ijdele als gevaarlijke poging tot eerlijkheid – elkaar glimlachend op elkaars tekortkomingen wijzen. Bewust in volle aanwezigheid van het publiek, want bij De Koe moet natuurlijk alles altijd 'transparant' blijven. (Alhoewel, zoals Van den Eede terecht opmerkt: "Je kunt volledig transparant willen zijn, maar wat zie je dan nog? Niks

'Je kunt volledig transparant willen zijn, maar wat zie je dan nog? Niks hè?'

hè.") Het resulteert in een uiterst pijnlijk moment waarin Van den Eede en Broods met vrolijke genoegdoening hun collega De Wolf met de grond gelijk maken – die alles gelaten incasseert.

Dat is vooral een hoogtepunt omdat het een van de weinige momenten is dat er op het podium echt iets op het spel lijkt te staan. Lange tijd zit deze voorstelling echter vooral slim in elkaar, en dat is lang niet altijd interessant om naar te kijken. De meanderende, terloopse vertelstijl van De Koe werkt eigenlijk vooral goed als je voelt dat daarachter eigenlijk een groot gevaar schuilt – maar zonder dat contrast verzandt het al snel in wat al te gezellig intellectueel gekeuvel.

Achter/af mist het gevaar dat op de loer ligt, maar is niettemin een onderhoudende voorstelling vol prikkelende ideeën en gedachtegangen.

Sander Janssens

Het Parool 22/05/2019, bladzijden 14 & 15

All rights reserved. Gebruik and reproductie enkel mits toelating van de uitgever via Het Parool

